

**RAAD VOOR HET LEEFMILIEU
VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

ADVIES

**Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
houdende wijziging van het besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Executieve van 15 maart 1990 houdende de
regeling van de oprichting, de samenstelling en de werking van de
Raad voor het Leefmilieu voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	5 maart 2021
Advies aangenomen door de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op	1 april 2021

Vooraf

Na in haar algemene beleidsverklaring ambitieuze klimaatverbintenissen te zijn aangegaan om de uitdaging van de huidige klimaatontregeling op te nemen, wenst de Brusselse Hoofdstedelijke Regering haar acties op de vereiste wetenschappelijke expertise te baseren. Zij richt daarom bij de Raad voor het Leefmilieu van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna “de Raad”) een interdisciplinair en autonoom evaluatiecomité op (hierna “het Comité”). Dit Comité zal met name belast zijn met de jaarlijkse voorlegging van een verslag aan het Parlement en de Regering met betrekking tot de toestand van het overheidsbeleid op het vlak van klimaatstrategie en gewestelijke biodiversiteit.

Het voorontwerp van klimaatordonnantie¹, dat op 10 december 2020 in tweede lezing werd aangenomen, legt het juridisch kader vast dat op dit vlak op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van toepassing is.

Paragraaf 2 van artikel 14 van dit voorontwerp van ordonnantie bepaalt uitdrukkelijk de wettelijke grondslag voor de oprichting van dit Comité. Het ontwerpbesluit, dat voor advies wordt voorgelegd, verduidelijkt de opdrachten, de samenstelling en de werking van dit Comité, evenals zijn autonomie en de vergoeding van de deskundigen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad verwelkomt dat de Regering een onafhankelijk Comité van klimaatdeskundigen wil oprichten dat bestaat uit wetenschappers die een goede kennis van de klimaatuitdagingen bezitten en die een kritische blik kunnen werpen op het beleid dat op dit vlak te Brussel wordt gevoerd, en het aan een evaluatie kan onderwerpen. De oprichting van zo’n Comité zou inderdaad tot een grotere continuïteit, onpartijdigheid en objectivering van de beleidskeuzes kunnen leiden. Hij hoopt dan ook dat de Regering aan dit Comité de nodige – met name menselijke en financiële - middelen zal bezorgen voor zijn wetslagen en voor een doeltreffende werking.

1.1 Opdrachten

Opstelling van een jaarverslag

De Raad vraagt zich af op basis van welke gegevens en welke indicatoren het verslag waarvan sprake zal kunnen worden opgesteld. Hij stelt zich tevens vragen over de besturen en andere instanties die deze gegevens aan het Comité zullen kunnen verstrekken. **De Raad** is in dit verband van mening dat de formulering van artikel 16 betreffende de vraag naar samenwerking van de openbare diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om zo snel mogelijk gegevens te bekomen, te licht weegt en niet toelaat om de gewenste resultaten te bereiken. Volgens **de Raad** moet men er zich eerst van vergewissen dat de besturen daadwerkelijk over bruikbare gegevens beschikken die toelaten om het

---

¹ De volledige benaming van dit voorontwerp van ordonnantie is het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 2 mei 2013 houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing, evenals de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle.

verslag op te stellen. Daarna moet men de verplichtingen van de besturen i.v.m. de te verstrekken gegevens stroomopwaarts beter omkaderen.

Aangezien de datum voor het uitbrengen van het jaarverslag werd vastgesteld op 31 maart van elk jaar, stelt **de Raad** zich vragen bij de inhoud die voor het eerste verslag kan worden verwacht. Het lijkt namelijk illusoir om in 3 maanden een verslag over het jaar X-1 uit te brengen, rekening houdende met de gegevens die bij de gewestelijke besturen beschikbaar zijn, met de termijn voor het verkrijgen van deze gegevens, de analyse ervan, de opstelling, de vertaling, de lay-out van het dossier, en de raadpleging van de Raad voor het Leefmilieu. **De Raad** vraagt dat op duidelijke wijze in het besluit zou worden aangegeven dat het verslag, dat elk jaar (X) op 31 maart moet worden uitgebracht, betrekking heeft op het jaar X-2.

De Raad verwelkomt het feit dat de Brusselse regering zich door de andere regio's en door andere landen heeft laten leiden die in het kader van hun "klimaatwet" zelf een instantie zoals dit Comité hebben opgericht. Het is namelijk interessant om zich door goede praktijken in het buitenland te laten leiden en na te gaan hoe deze instanties het onschadelijkheidsbeginsel toepassen. Dit beginsel veronderstelt dat er geen enkele actie wordt gevoerd die schadelijk kan zijn voor de klimaatdoelstellingen.

In vergelijking met andere adviesorganen zal dit Comité het enige zijn dat een verslag zal moeten opstellen over de naleving van de verschillende beginselen die worden bedoeld in artikel 5 van het voorontwerp van klimaatordonnantie² en van het onschadelijkheidsbeginsel. In dit verslag zal het Comité bovendien de bijdrage van de gewestelijke overheden tot de klimaatdoelstellingen aan een evaluatie onderwerpen.

De Raad wijst tevens op het belang van de invoering van eisen wat betreft de (minimale) inhoud van het jaarverslag dat door het Comité van deskundigen wordt uitgebracht, meer bepaald een gedeelte met concrete aanbevelingen voor de Regering. **De Raad** stelt zich eveneens vragen bij het belang dat de Regering aan deze aanbevelingen en in het algemeen aan de adviezen van het Comité zal hechten. **De Raad** vraagt bijgevolg dat de Regering zou rechtvaardigen waarom zij beslist om de aanbevelingen van het Comité niet in te volgen (er wordt een parallel gemaakt met de adviezen van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie – de GOC). Het gaat er bijgevolg om, aan de aanbevelingen van het Comité, die in zijn jaarverslag worden geformuleerd, een bijzonder gevolg te geven door het niet in aanmerking nemen ervan te rechtvaardigen. Deze rechtvaardiging zou kunnen gebeuren door aan de Regering de verplichting op te leggen om schriftelijk op de opmerkingen, die het Comité in zijn jaarverslag maakt, te antwoorden.

Raadpleging van het Comité en het uitbrengen van adviezen

De Raad stelt zich vragen bij het feit dat het Comité – behalve wat betreft de jaarlijkse opstelling van een jaarverslag – enkel over *ad hoc* teksten en uitsluitend op initiatief van de Regering wordt geraadpleegd. Dit ontwerpbesluit verduidelijkt nergens in welk stadium van het wetgevend of reglementair proces en over welke thema's of soorten van wetgevingen het Comité zich zou moeten uitspreken.

Aangezien de reikwijdte van de tekst in zijn huidige versie zeer transversaal is, laat deze niet toe om een onderscheid te maken tussen de verschillende bevoegdheidsdomeinen van **de Raad** en het

---

² Versie onderworpen aan advies na 1ste lezing door de Regering.

Comité. Men dient dan ook te weten of deze beide instellingen over dezelfde teksten zouden kunnen worden geraadpleegd.

Het zou dus zinvol kunnen zijn om de raadpleging van het Comité te systematiseren bij de aanvang van het opstellen van de grote plannen en programma's van de Regering enerzijds, en anderzijds te voorzien dat het Comité de werken van de andere adviesorganen kan voeden wanneer deze laatsten worden uitgenodigd om zich uit te spreken over meer gefinaliseerde, wettelijke teksten. **De Raad** pleit dus voor een balancering om te vermijden dat het Comité een duplicaat zou worden van de bestaande adviesorganen.

De Raad meent dat het wenselijk kan zijn dat het Comité voldoende wordt betrokken bij de uitwerking van het beleid met gevolgen voor het klimaat en dat het bijgevolg op volwaardige wijze zijn expertise kan laten gelden. Immers, mochten de volgende regeringen inzake klimaatbeleid minder proactief zijn, dan zou de afwezigheid van juridische verplichtingen om het Comité te raadplegen tot zijn uitsluiting kunnen leiden. **De Raad** vreest bijgevolg dat het advies van het Comité in dat geval niet meer zou worden gevraagd.

1.2 Samenstelling

De Raad is van mening dat ook andere expertisegebieden hadden kunnen worden weerhouden, zoals de materies inzake ruimtelijke ordening (groene en blauwe infrastructuren), waterbeleid, afvalstoffenbeheer en duurzame voeding. **De Raad** vraagt eveneens dat men zich ervan zou vergewissen dat de 3 benaderingen van de duurzame ontwikkeling in de expertise van de verschillende leden van het Comité vertegenwoordigd zou kunnen zijn.

In het ontwerp van ordonnantie werd het wetenschappelijk karakter van de deskundigen onderstreept. **De Raad** verwondert zich erover dat dit belangrijk criterium niet sterker in het ontwerpbesluit wordt verduidelijkt. Zo maakt het ontwerpbesluit melding van deskundigen in « klimaatbeleid ». Welnu, gelet op het thema vindt **de Raad** dat het gepaster zou zijn om op klimatologen beroep te doen. **De Raad** vraagt dat de Regering de procedures zou onderzoeken die zijn ingevoerd door andere gelijkaardige comités (in Wallonië, Denemarken, Frankrijk, enz.) teneinde bij de kandidatuuroproepen het wetenschappelijk karakter van de deskundigen te verzekeren.

De Raad stelt vast dat het Comité – rekening houdende met het voorzitterschap – uit 6 tot 8 leden zal bestaan. Welnu, in het ontwerpbesluit worden 7 expertisedomeinen bepaald. Hoe kan men dan de representativiteit van deze 7 expertisedomeinen waarborgen? **De Raad** vindt trouwens ook dat het goed zou zijn om het vereiste profiel voor het voorzitterschap en het vicevoorzitterschap te verduidelijken.

De Raad wijst erop dat de toevoeging van gender- en taalcriteria het proces voor de oprichting van dit Comité dreigt te vertragen en zelfs te blokkeren. **De Raad** heeft deze moeilijkheden zelf ervaren vermits zijn vicevoorzitterschap momenteel niet is ingevuld; er werd namelijk nog geen kandidatuur ingediend die voldoet aan de criteria van geslacht en taalaanhorigheid. **De Raad** vindt dat genderpariteit en een vertegenwoordiging van de beide taalgroepen te Brussel dan wel doelstellingen moeten zijn, maar dat het prioritair criterium de bekwaamheid en de expertise van de kandidaten moet blijven. De vraag stelt zich dus of een afwijking van deze twee criteria mogelijk is wanneer een kandidaat met de nodige bekwaamheid en expertise zich zou voorstellen.

De Raad meent dat de representativiteit van de jury, die over de samenstelling van het Comité moet beslissen, moeilijk zal kunnen worden verzekerd indien men slechts beroep doet op 3 leden van **de**

Raad, bovenop de Voorzitter, om de jury waarvan sprake te vormen. Deze jury zou namelijk beter de diversiteit van de componenten van **de Raad** moeten weergeven.

De Raad vraagt tot slot met aandrang dat de oproep tot kandidaten in het Belgisch Staatsblad het voorwerp van een bredere en meer gerichte communicatie zou uitmaken, teneinde zich ervan te vergewissen dat men de personen bereikt die dit Comité kunnen vormen. Deze communicatie, die snel moet gebeuren, zou tenminste gezamenlijk door **de Raad** en de Regering moeten worden verricht, en niet door **de Raad** alleen.

1.3 Werking

De Raad vraagt zich af of er een vergoeding is voorzien voor de externe deskundigen waarop beroep kan worden gedaan, en wat het eventueel bedrag van deze vergoeding is.

Ook al steunt **de Raad** volkomen het beginsel dat het Comité volledig autonoom moet kunnen werken, toch is hij van oordeel dat het huidige kader te restrictief is om rechtstreekse uitwisselingen tussen **de Raad** en het Comité mogelijk te maken. Mocht **de Raad** op het Comité beroep kunnen doen, dan zouden deze gezamenlijke werkzaamheden tot een uitwisseling van expertise leiden en tot een verrijking van de denkprocessen die de werkzaamheden van **de Raad** zouden kunnen uitbreiden. Een concreet voorbeeld van een materie waarvoor de expertise van het Comité een grote meerwaarde zou kunnen vormen is deze van de ruimtelijke ordening. Deze materie is immers nauw verbonden met de vraagstukken van de klimaatopwarming in stedelijke zones. De synergiën tussen beide instellingen zouden bovendien relevant kunnen blijken op gebieden zoals het energiebeleid, de circulaire economie, de mobiliteit, enz.

2. Artikelsgewijze beschouwingen

Artikel 19

De Raad is de mening toegedaan dat het van meer coherentie zou getuigen indien de lijst van de onverenigbaarheden deel van de criteria van de kandidatuuroproepen zou uitmaken. A posteriori een verklaring op eer laten ondertekenen, waarin de leden alle eventuele bronnen van onverenigbaarheden aangeven, lijkt namelijk weinig doeltreffend.

In de huidige versie van de tekst verstaat **de Raad** dat er geen onverenigbaarheid bestaat tussen het Comité en **de Raad** (of andere Brusselse adviesorganen). Anders gezegd zou iemand zowel lid van het Comité als van **de Raad** kunnen zijn. In de mening van **de Raad** zou het zinvol zijn dat het lidmaatschap van **de Raad** (of een ander adviesorgaan) wordt opgenomen in de lijst van de onverenigbaarheden.

*

*   *